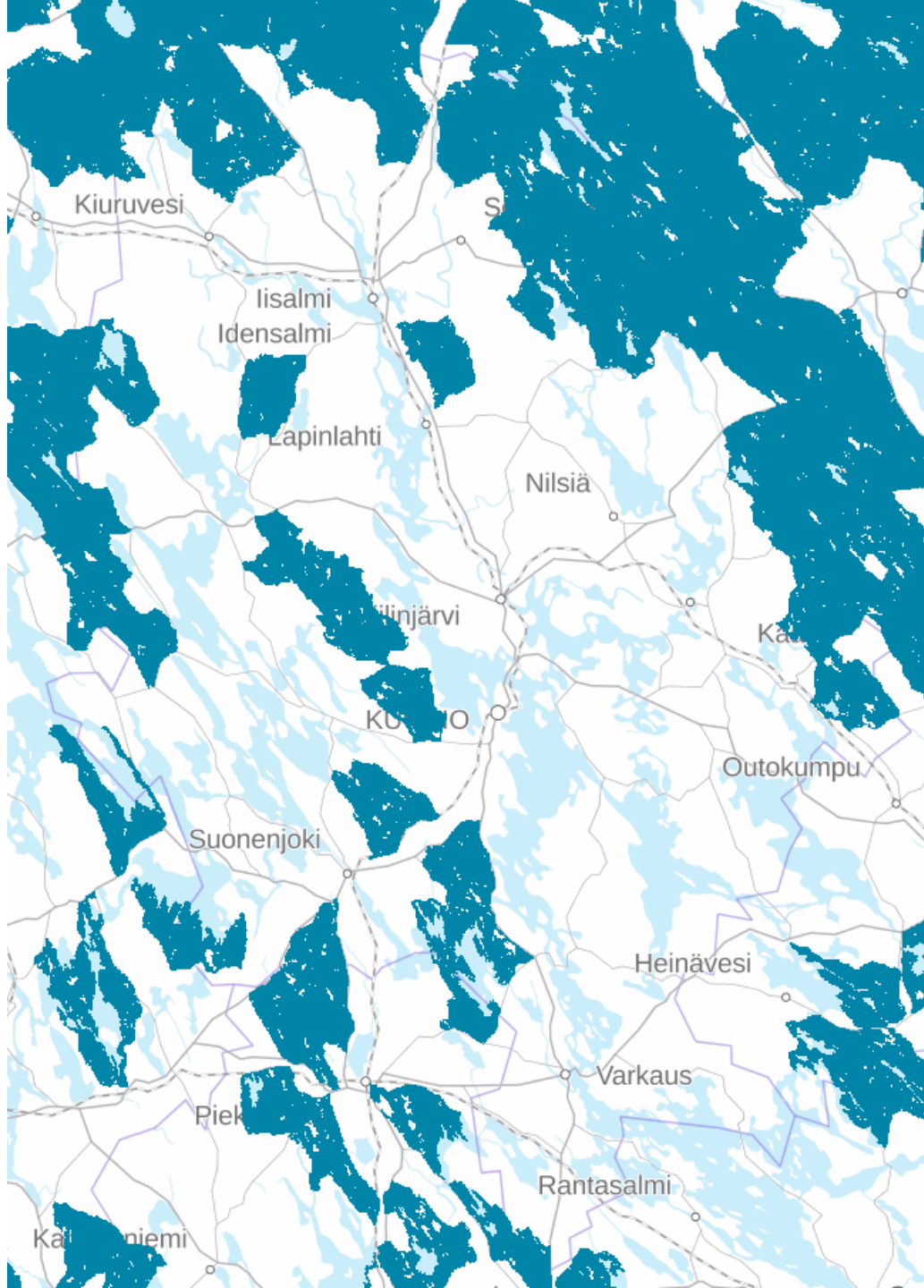

Taustaselvitys Pohjois-Savon maakuntakaavaan 2040, 2. vaihe

Ekologinen verkosto Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaiheessa

Selvityksen on koonnut Annaelina Isola eri lähteistä ja kaavatyön aikana syntyneistä materiaaleista

Ekologinen verkosto 2009 -> 2022

Ekologinen verkosto koostuu laajoista yhtenäisistä metsä- ja suoalueista, luonnon ydinalueista ja ekologisista yhteyksistä.

Laajat ja yhtenäiset metsä- ja suoalueet ovat harvaan asuttuja, metsätalousvaltaisia alueita, joilla sijaitsee myös pääosa maakunnan luonnonsuojelualueista.

Luonnon ydinalueet ovat yhden tai useamman Natura-alueen ja/tai muun luonnonsuojelualueen muodostamia luontotyypeiltään ja lajistoltaan merkittäviä alueita. Alueilla on korkea, monipuolinen ekologinen laatu ja suojelullinen arvo. Uhanalaisten lajien esiintymisalueet ja suojeluvaraukset erityislajistoineen kuuluvat luonnon ydinalueisiin, mutta alueet ovat tärkeitä myös tavanomaisen metsälajiston levittäytymisen, liikkumisen ja populaatiodynamiikan kannalta.

Estevaikutus esittää alueita tai rakenteita, jotka heikentävät tai vaikeuttavat ekologistia yhteyksiä luonnonalueiden välillä. Maakuntatasolla estevaikutuksen on katsottu olevan valtateillä ja niiden varressa olevilla taajamilla, kaupunkitaajamilla sijainnista riippumatta, Tahkon matkailualueella ja Siilinjärven kaivosalueella.

Ekologiset yhteydet jäsentävät luonnonmaisemaa, mutta tärkein merkitys niillä on biologinen taso, lajien liikkuminen alueella. Ne ovat toiminnallisia, ekologistia yhteyksiä luonnon ydinalueiden välillä. Nämä ovat vaihtelevan levyisiä metsäkäytäviä, joki- ja puroaksoja tai metsä-peltoketjuja, jotka ylläpitävät ydinalueiden toimintaa ja muodostavat leviämisteitä tai johtokäytäviä eliöiden liikkeessa alueelta toiselle. Ne muodostavat eläimistölle välttämättömiä tai vuodenaikaan liittyvän liikkumistarpeen ohjaavia reittejä. Ne ovat metsäketjujen tai lehtipuukasvillisuuden muodostamia reittejä, jokilaaksoja tai peltoalueen lävitse kulkevia helminauhamaisia ketjuja. Ne ovat luonnon ydinalueita yhdistäviä ja niiden toiminnan kannalta tärkeitä alueita. Mitä leveämpi yhteys on sitä parempi.

Vuonna on 2009 laadittu Pohjois-Savon maakuntakaavaa 2030 varten vaikutusten arviointivaiheessa ekologinen selvitys (Sito Oy, Seija Väre).

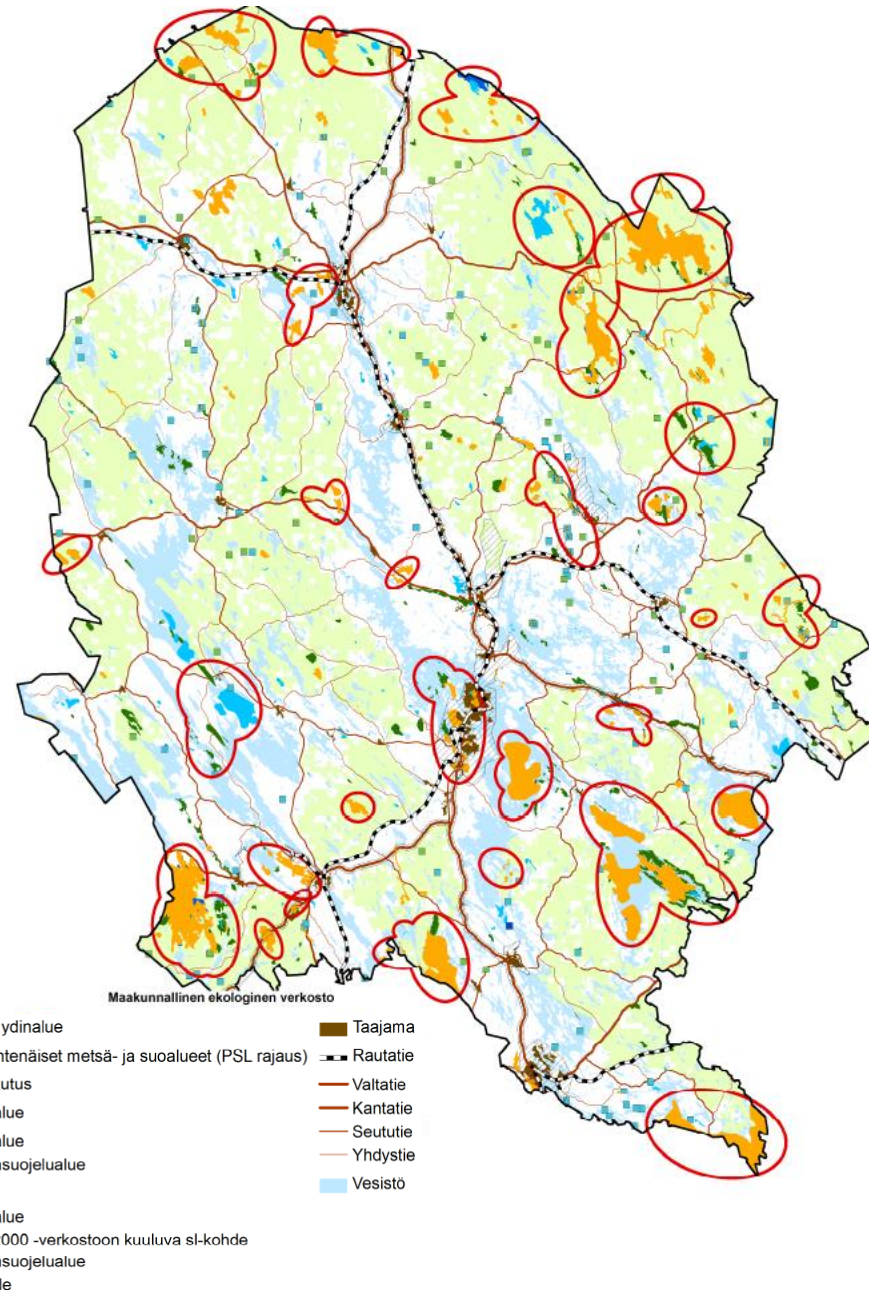
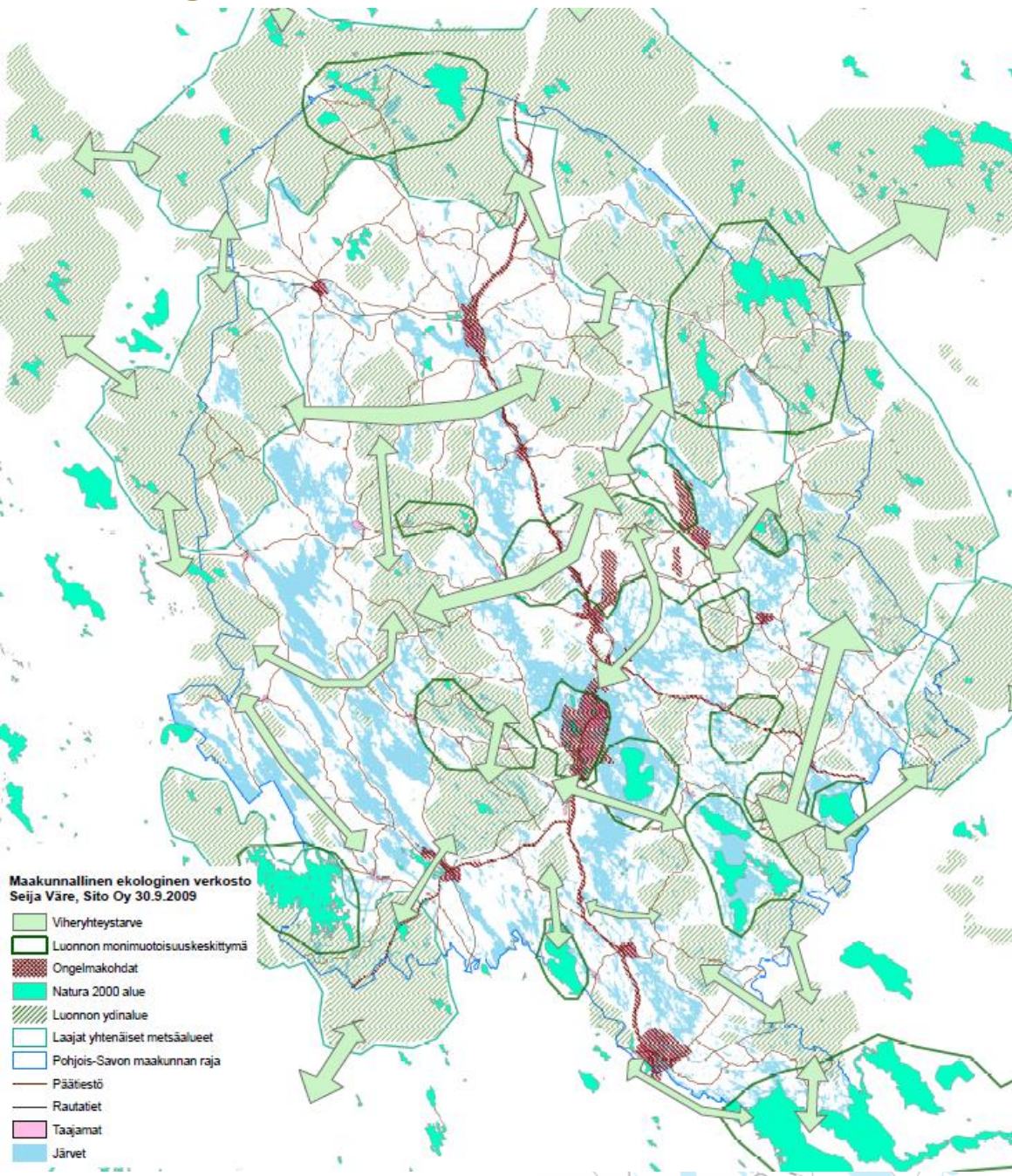
Sen on todettu periaatteessa olevan ajan tasalla myös uutta maakuntakaavaa varten.

Ekologisen verkoston täydentävää selvitystä on tehty syksyllä 2022 Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaiheen kaavaehdotusta laadittaessa.

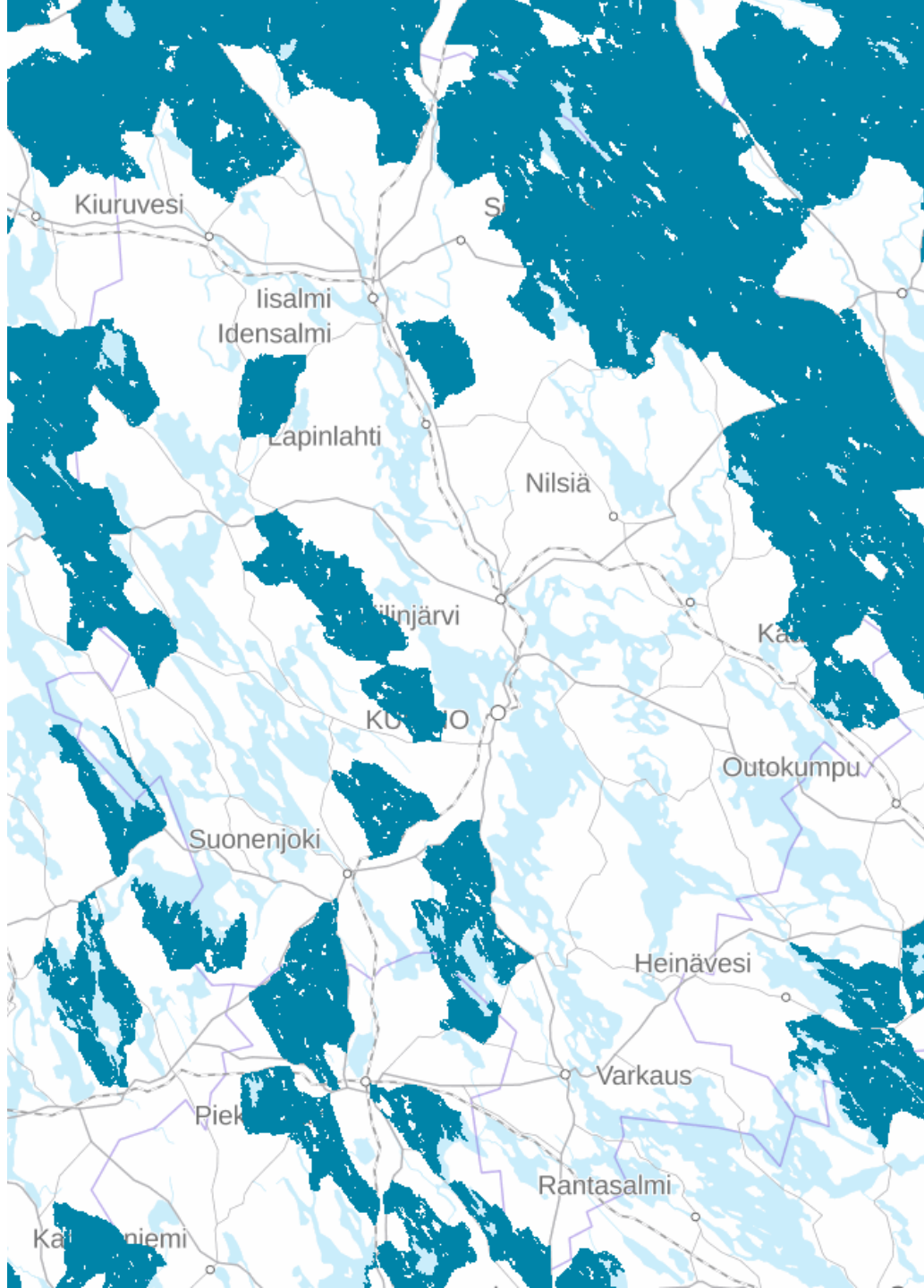
Työ on tehty liitossa omana työnä ja apuna on ollut Sweco Oy:n Timo Kortelainen ja Aija Degerman.

Ekologinen verkosto 2009 – tulkinta maakuntakaavan vaikutusten arvioinnissa

Pohjois-Savon maakuntakaava 2030

Laajat yhtenäiset luontoalueet

Liiteri 2018; **Laajat yhtenäiset luontoalueet**

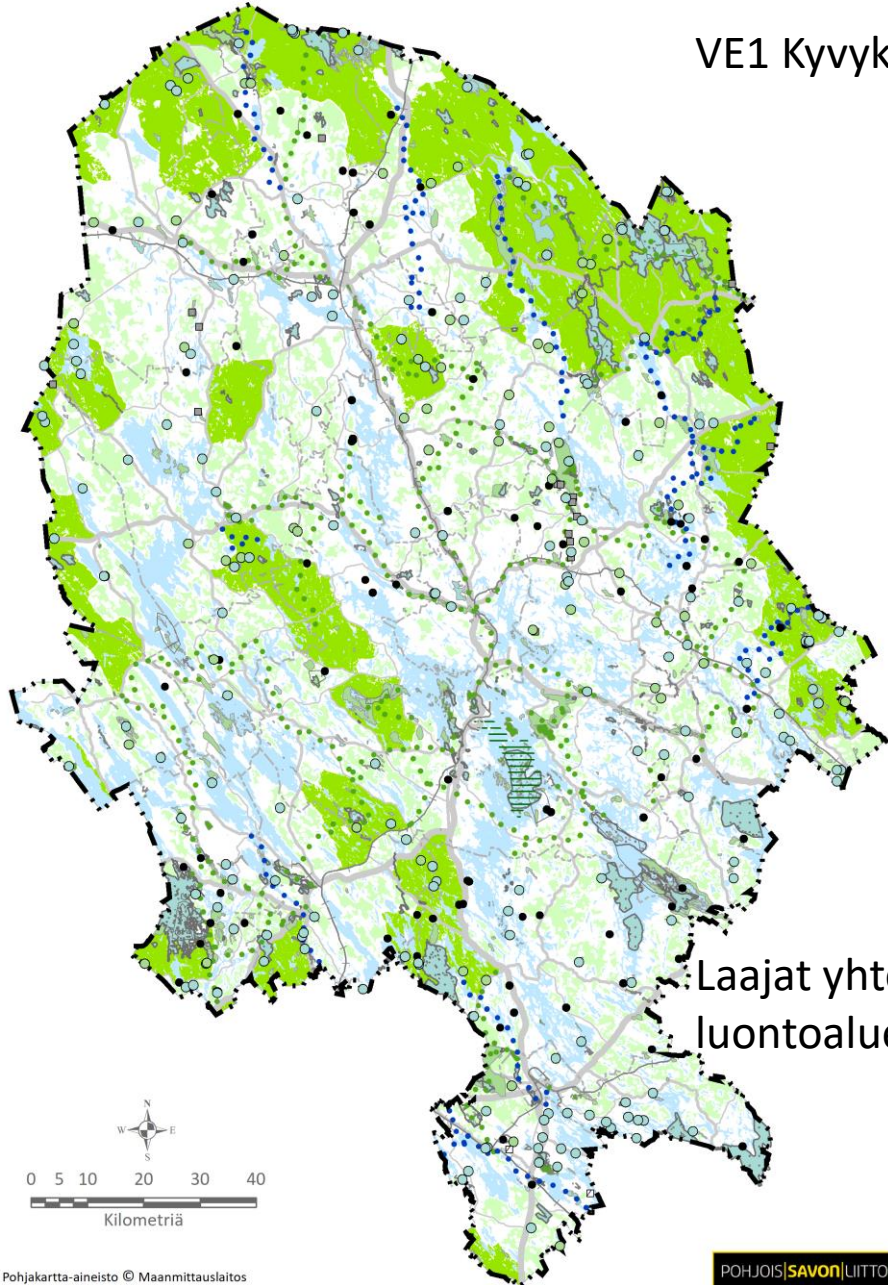
Laajat yli 10 000 hehtaarin kokoiset yhtenäiset luontoalueet, jotka ovat merkittäviä toimivan ekologisen verkoston ja luonnon monimuotoisuuden kannalta juuri laaja-alaisuutensa ja yhtenäisyytensä takia.

Aineisto sisältää seuraavat Corinen maankäyttöluokat:

- 231 laidunmaat;
- 243 pienipiirteinen maatalousmosaiikki;
- 244 Puustoiset pelto- ja laidunmaat;
- 311 lehtimetsät;
- 312 havumetsät;
- 313 sekametsät;
- 321 luonnonniityt;
- 322 varvikot ja nummet;
- 324 harvapuustoiset alueet;
- 332 kalliomaat;
- 333 niukkakasvustoiset kangasmaat, sekä 4-tason luokat
- 1411 puistot;
- 4111 sisämaan kosteikot maalla;
- 4112 sisämaan kosteikot vedessä;
- 4121 avosuot;
- 4211 merenrantakosteikot maalla;
- 511 joet.

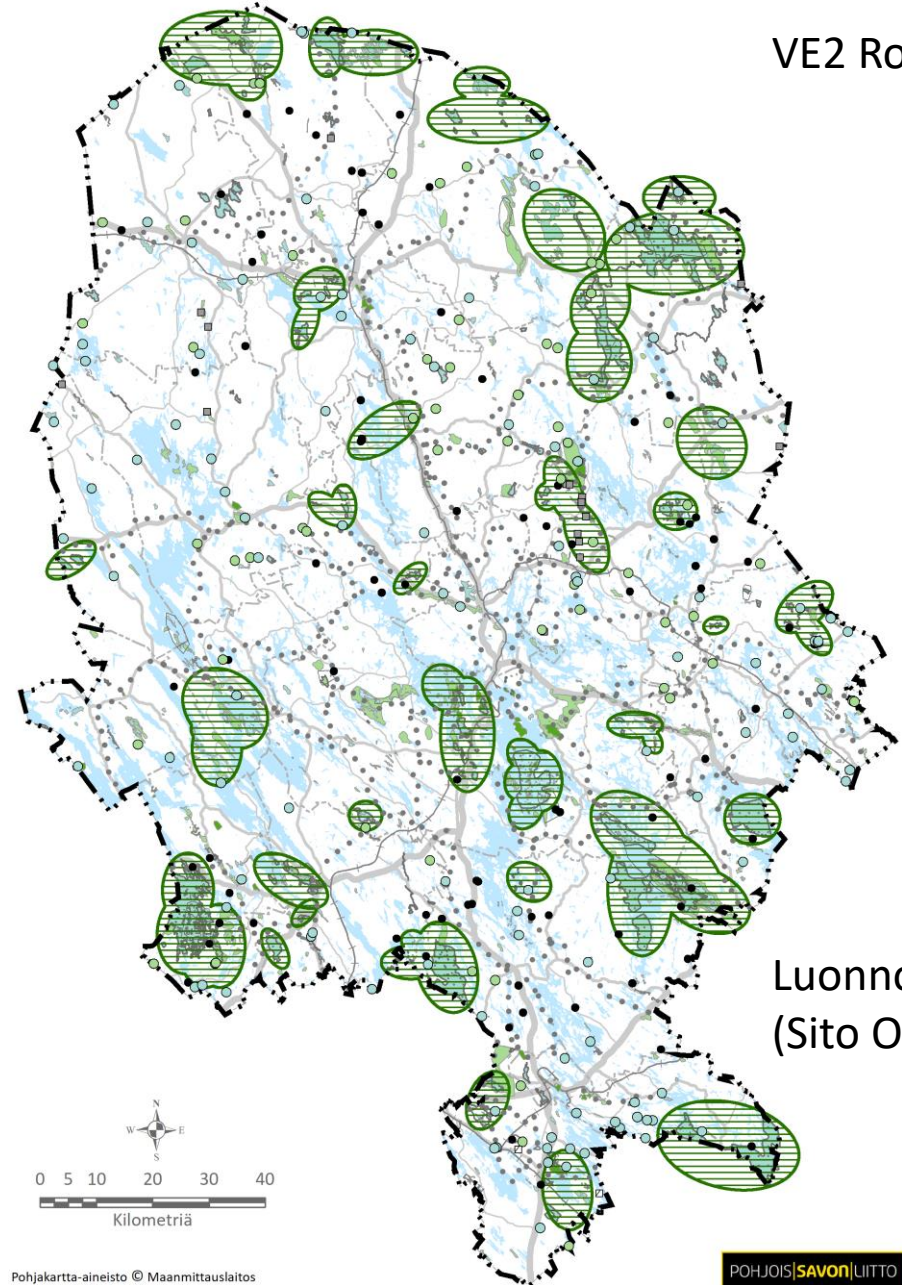
Ekologinen verkosto Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaiheen luonnoksissa

VE1 Kyvykäs uudistuja

Laajat yhtenäiset
luontoalueet (Corine)

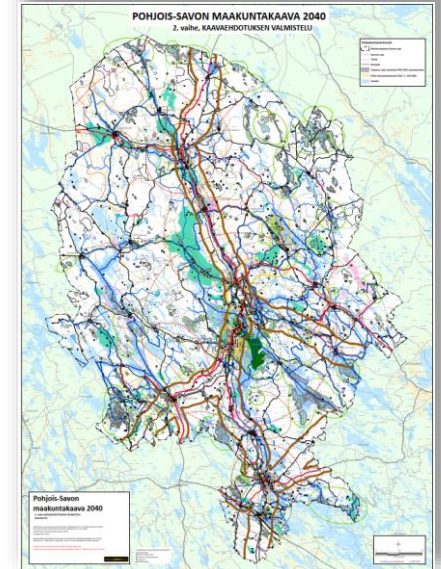
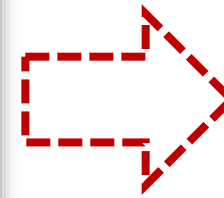
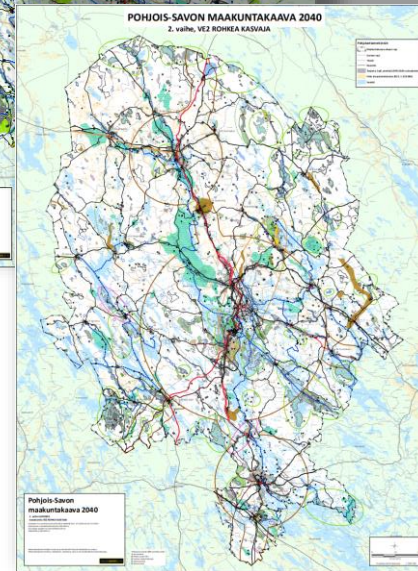
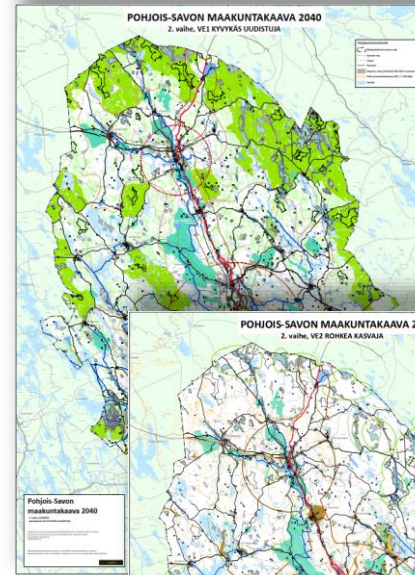
VE2 Rohkea kasvaja

Luonnon ydinalueet
(Sito Oy 2009)

Palaute maakuntakaavan luonnosvaihtoehdoista

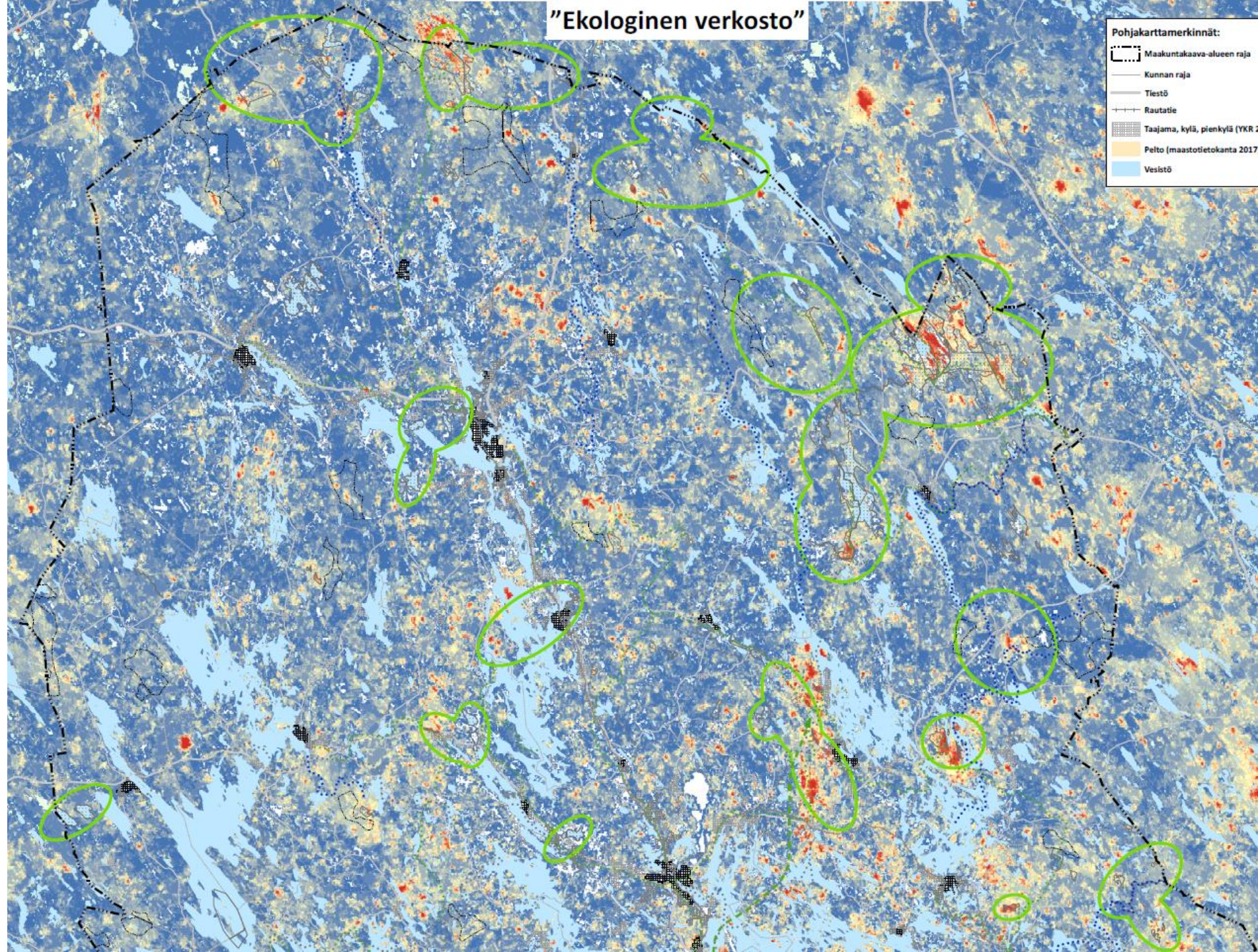
- Viherverkostoa koskeva palaute pääosin kriittistä.
-> viherverkostoa koskevia merkintöjä ja määräyssisältöjä kehitetään palautteen perusteella kumpaakin luonnosvaihtoehtoa mukaillen.
- Viheryhteydet = **EKOLOGISET YHTEYDET** osoitetaan pääosin VE1:n mukaan. Ne on poimittu ekologisen selvityksen osoittamasta runsaasta verkostosta.
- **LUONNON YDINALUEET** osoitetaan VE2 mukaisena. Perusteena on **ekologisen verkoston** selvitys (v. 2010). Pohjois-Savon maakuntakaavan 2030 vaikutusten arvioinnissa tunnistetut luonnonydinalueet.
- Lisäksi pohditaan **laajojen luontoalueiden** osoittaminen
- Korostetaan suojelun **vapaaehtoisuutta**

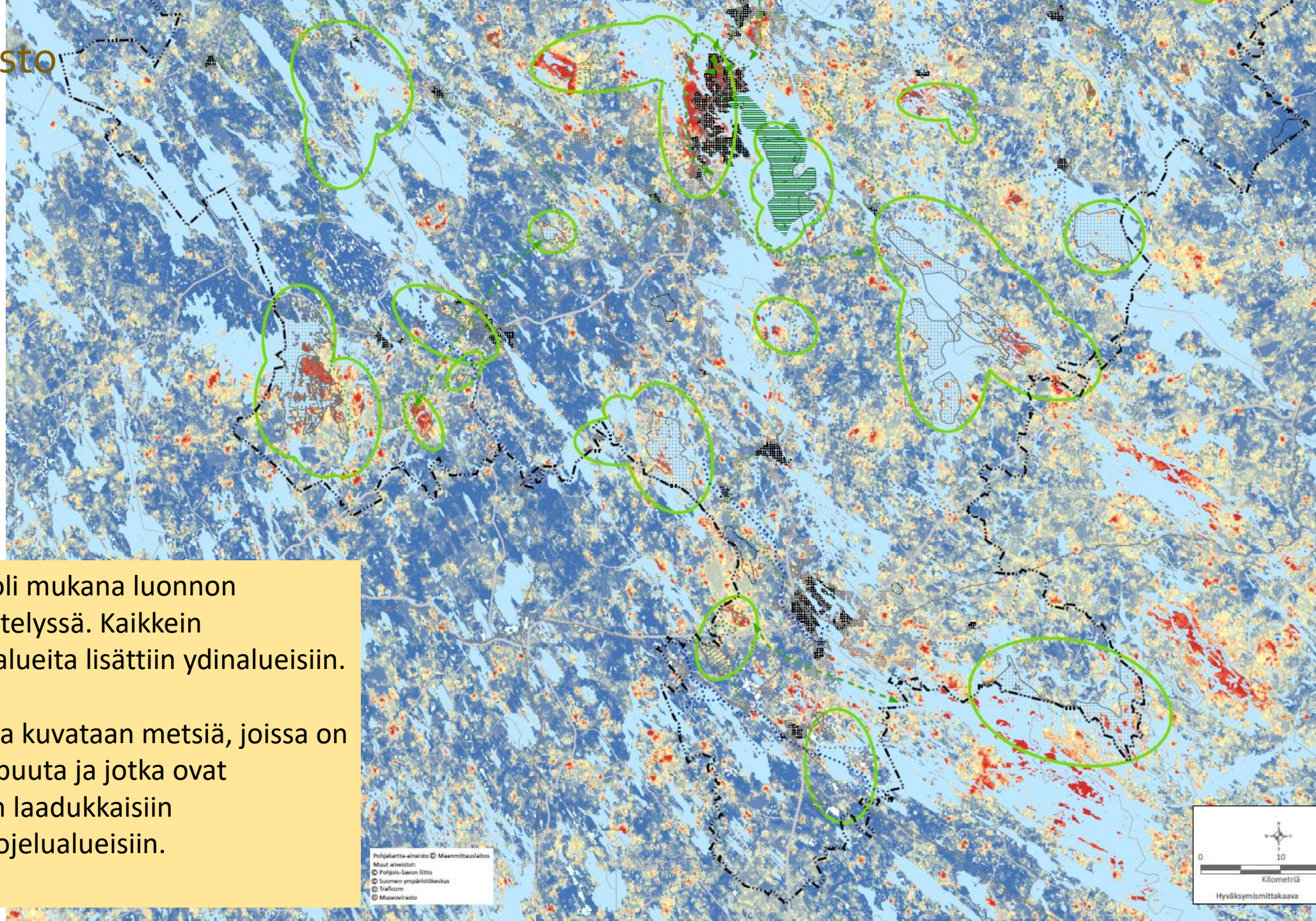
Zonation –aineisto

Zonation –aineisto oli mukana luonnon ydinalueiden määrittelyssä syksyllä 2022.

Kaikkein monimuotoisimpia alueita lisättiin luonnon ydinalueiden rajauksiin.

Zonation –aineisto

Zonation –aineisto oli mukana luonnon ydinalueiden määrittelyssä. Kaikkein monimuotoisimpia alueita lisättiin ydinalueisiin.

Zonation -aineistossa kuvataan metsiä, joissa on paljon erilaista lahoppuuta ja jotka ovat kytkeytyneet muihin laadukkaisiin metsäalueisiin ja suojelualueisiin.

Ekologinen verkosto ja luonnon monimuotoisuus kaavaehdotuksessa

Alueen erityisominaisuutta kuvaava merkintä;

	LAAJAT METSÄPEITTEISET ALUEET Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat metsäpeitteiset alueet. Alueidenkäytön suunnittelussa on tavoitteena säilyttää metsäkokonaisuudet mahdollisimman yhtenäisinä. Yhtenäisyys turvataan välttämällä alueiden pirstomista muulla maankäytöllä. Alueilla edistetään luonnon monimuotoisuutta.
--	--

Kehittämisperiaatemarkinnat;

	LUONNON YDINALUEET Merkinnällä osoitetaan Natura 2000 -alueiden ja luonnonsuojelualueiden keskittyviä sekä muita maakunnallisesti merkittäviä monimuotoisimpia luontoalueita ja järviluontokokonaisuuksia. <i>Suunnitteluohje:</i> Alueiden käytössä tulee edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja luonnonsuojelualueiden keskinäistä kytkeytyneisyyttä.
--	---

	EKOLOGINEN YHTEYS Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät ekologiset yhteydet. Nämä voivat olla maa- ja metsätalouskäytössä olevia alueita. Ekologiset yhteydet kytkevät maakunnallisesti merkittäviä luontoarvoja omaavia alueita toisiinsa. Ekologinen yhteys turvaa lajiston liikkumis- ja leviämismahdollisuuksia. <i>Kehittämisperiaate:</i> Yhteyden säilyminen turvataan välttämällä alueen pirstomista muulla maankäytöllä siten, että muodostuu vaikutuksiltaan laajoja, pysyviä tai pitkäkestoisia epäjatkuvuuskohtia. Ekologiseen yhteyteen vaikuttavan suunnittelun tai lupaa edellyttävän toimenpiteen yhteydessä on huolehdittava, että maakunnallisesti merkittävä ekologinen yhteys säilyy tai toteutuu jatkuvuuden turvaavalla tavalla.
--	--

Lisäksi kaavaehdotuksessa osoitetaan: Luonnonsuojelualueet, Natura 2000 -alueet, kansallispuistot, virkistykseen liittyvät alueet ja reitit, MU-alueet ja hiljaiset alueet

